

7. HODNOCENÍ ŽÁKU

7.1. Hodnocení žáků

ÚVOD

Účelem vzdělávání žáka v základní škole je vybavit ho „klíčovými kompetencemi“. Ty představují soubor znalostí, dovedností, návyků a postojů, které jsou využitelné v různých učebních i praktických činnostech a situacích, jsou využitelné v různých učebních i praktických činnostech a situacích a jsou klíčem k úspěšnosti v celoživotním učení, v práci, zájmové činnosti i osobním životě. (Výčet KK je uveden v úvodní části ŠVP a je podrobně rozpracován v RVP.)

HODNOCENÍ A KLASIFIKACE ŽÁKA UČITELEM

Pro hodnocení žáků je vydán dokument Vnitřní řád školy: Hodnocení výsledků vzdělávání žáků.

Klíčovou rolí mezi všemi evaluačními činnostmi zaujímá ve ŠVP hodnocení a klasifikace žáka učitelem. Přímo v průběhu výchovně vzdělávacího procesu a také souhrnně za určité konkrétní vzdělávací období poskytuje učitel žákovi nezbytnou zpětnou vazbu a pravdivý obraz o tom, s jakým úspěchem se mu daří dosahovat dílčích konkretizovaných výstupů vedoucích ke KK.

V hodnocení žáka nedává ŠVP přednost žádné formě. Stejně jako výběr vhodných forem a metod výuky je i výběr vhodných forem a metod hodnocení žáka plně v rukou učitele. Metody a formy evaluace, uvedené u jednotlivých vzdělávacích předmětů v části „Učební osnovy“, jsou pro vyučujícího pouze doporučením a návodem, které vhodné evaluační metody a formy může při ověřování dosažení dílčích kompetencí žákem zvolit. Při výběru vhodné formy hodnocení by měl vyučující vždy zvážit i její motivační dopad na žáka s ohledem na jeho individuální vlohy a vlastnosti.

Hodnocení žáka vychází z posouzení míry dosažených očekávaných výstupů formovaných v učebních osnovách jednotlivých předmětů ŠVP. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné.

Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení. Za 1. pololetí se vydá žákovi výpis z vysvědčení. Při přestupu žáka na jinou školu před ukončením 2. pololetí škola vydá vysvědčení za 1. pololetí příslušného školního roku.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm (dále jenom klasifikace). U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. V případě použití slovního hodnocení jsou výsledky vzdělávání popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka.

1. **Pravidla** pro hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáků jsou součástí Vnitřního řádu ve vnitřním dokumentu Hodnocení výsledků vzdělávání žáků:

Hodnocení je:

- a) jednoznačné
- b) srozumitelné
- c) srovnatelné s předem stanovenými kritérii
- d) věcné
- e) všestranné

2. Způsob hodnocení

Škola hodnotí klasifikací (známkování tradiční škálou známek), slovním hodnocením nebo kombinací obou způsobů (integrování žáci, na základě žádosti rodičů), vede žáky k sebehodnocení vlastní práce.

Sebehodnocení je přirozenou součástí procesu hodnocení. Žáci jsou navykáni na situace, kdy hodnocení pedagogem, skupinou či jiným žákem předchází sebehodnocení, které bude konfrontováno s vnějším hodnocením. Pedagog vede žáka v dovednosti sebe hodnotit ve smyslu jeho zdravého sociálního a psychického rozvoje. Sebehodnocení s argumentací předchází hodnocení pedagogem s argumentací.

Škola převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka.

Rozsah a struktura slovního hodnocení:

Obsah slovního hodnocení by měl být pozitivně motivační, současně však i objektivní a kritický. Musí obsahovat konkrétní vyjádření toho, co žák v daném vyučovacím předmětu zvládl a v jaké kvalitě. Vymezí další postup rozvoje žáka se zřetelem k vynaloženému úsilí a k individuálním předpokladům žáka pro vyučovací předmět.

V předmětech s převahou výchovného zaměření bude v souladu s požadavky školního vzdělávacího programu hodnocena především tvořivost, dovednost spolupracovat, aktivita v činnostech a vztah k nim, kvalita dovednosti, návyků a postojů, schopnost sebehodnocení a hodnocení druhých.

V předmětech naukového charakteru pak kvalita myšlení, samostatnost, tvořivost, přesnost a výstižnost vyjadřování, kvalita a rozsah vědomostí, dovedností, návyků, kvalita výsledků činnosti, dovednost učit se, spolupracovat, úroveň samostatného a tvořivého rozhodování, schopnost hodnocení, zájem žáka. Ve slovním hodnocení musí být uvedeno zda žák z daného předmětu prospěl, nebo neprospěl.

Způsoby získávání podkladů pro hodnocení

- a) Pozorování z hlediska přípravy žáka na výuku, práce ve vyučování, snahy, píle, výsledků a sebehodnocení (diagnostické pozorování, analýza různých činností žáka),
- b) Dialog s žákem ve všech fázích vzdělávání (jeho příprava, práce, komunikace, spolupráce s ostatními, sebehodnocení) z hlediska naplňování cílových kompetencí žáků,
- c) Testování a zkoušky,
- d) Rozhovory se zákonnými zástupci žáků,
- e) Konzultace s ostatními učiteli, v rámci ročníku i obecně
- f) Konzultace s psychologem, podle potřeby se speciálním pedagogem či odborným lékařem.

Postupy v hodnocení

a) Učitel:

- zjišťuje a hodnotí (po dostatečném procvičení) nejen žákovy znalosti, ale i míru pochopení tématu, dovednost osvojené prakticky využívat a následně i trvalost osvojeného
- hodnotí žáka z toho, co jej prokazatelně učil
- nehodnotí žáky ihned po návratu z nepřítomnosti

b) Žák:

- rozumí tomu, co se má (na)učit a proč (zná cíle, rozumí jim a přijímá je)
- ví, co má dělat pro to, aby se naučil (strategická volba, upřednostňování)
- je seznámen s tím, podle čeho prokáže, že se naučil (forma a kritéria hodnocení)
- má možnost podílet na tvorbě kritérií
- hodnocením a sebehodnocením sleduje vlastní cestu a pokrok

Zásady slovního hodnocení a zásady pro celkové hodnocení žáka na vysvědčení v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a číselné klasifikace

Učitel:

a) východiska

- přihlíží k individuálním vzdělávacím a osobnostním předpokladům žáka
- používá při slovním hodnocení (SH) jasné, přesné a srozumitelné formulace
- zahrnuje do SH posouzení výsledků vzdělávání žáka v jeho vývoji, oceňuje a hodnotí jeho píli a přístup ke vzdělávání, přičemž přihlíží k okolnostem, které přímo i nepřímo ovlivňují přístup žáka ke vzdělávání.
- průběžné SH vychází z jednotlivých stanovených / dohodnutých kritérií hodnocení.

b) zhodnocení průběhu a výstupů

- odůvodňuje svá hodnocení a formuluje doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka, či jak je překonávat.
- popisuje slovní formou výsledky vzdělávání žáka ve vztahu k výstupům stanoveným školním vzdělávacím programem, chování žáka ve škole a při akcích pořádaných školou, a to tak, aby byla zřejmá celkově dosažená míra úrovně vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným školním vzdělávacím programem a klíčovými kompetencím

Východiska pro volbu hodnotících stupňů

- a) míra úplnosti, ucelenosti, přesnosti a trvalosti osvojení požadovaných cílových znalostí (faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů)
- b) kvalita a rozsah získaných dovedností
- c) míra uplatňování osvojených znalostí a dovedností při řešení vzdělávacích úkolů

- d) míra práce s informacemi – dovednost nalézat, třídit a využívat, popř. prezentovat informace, včetně dovednosti využívat ICT
- e) míra osvojení dovednosti účinně spolupracovat
- f) snaha a píle žáka, jeho přístup a postoj ke vzdělávání
- g) samostatnost, tvořivost, originalita myšlení
- h) kvalita komunikativních dovedností – přesnost, výstižnost, srozumitelnost, jednoznačnost, odborná i jazyková správnost ústního i písemného projevu
- i) míra osvojení si účinných metod samostatného studia – umět se učit

3. Kritéria hodnocení

Vnitřní řád školy stanoví zejména:

- a) zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a na akcích pořádaných školou
- b) zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků
- c) stupně hodnocení prospěchu v povinných a v nepovinných předmětech a chování v případě použití klasifikace a jejich charakteristiku, předem stanovená kritéria
- d) zásady pro používání slovního hodnocení, včetně předem stanovených kritérií
- e) zásady pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace
- f) způsob získávání podkladů pro hodnocení
- g) podrobnosti o komisionálních zkouškách a opravných zkouškách
- h) způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- i) způsob hodnocení žáků v zájmových útvarech
- j) způsob hodnocení žáků, kteří nejsou občany České republiky a plní v ní povinnou školní docházku
- k) zásady pro udělování výchovných opatření
- l) způsob hodnocení žáka při plnění povinné docházky v zahraničí nebo v zahraniční škole na území ČR
- m) způsob hodnocení žáka při plnění povinné školní docházky formou individuální výuky

Jak již bylo uvedeno výše, hlavním účelem hodnocení a klasifikace je motivovat žáka a poskytnout mu nezbytnou zpětnou vazbu. Je žádoucí, aby si kvalitní zpětnou vazbu dovedli žáci brzy vytvářet i sami, a naučili se vlastnímu kritickému sebehodnocení a hodnocení svých spolužáků. Pro tyto evaluační formy by měl vyučující všude, kde je to možné, vytvářet dostatečný prostor.

Základem formálního hodnocení žáka je tradiční klasifikace v pětistupňové stupnici. Vyučující je při klasifikaci povinen dodržovat platné právní předpisy a vnitřní normy školy – zejména vnitřní klasifikační řád, které upravují pravidla pro klasifikaci. Slovní hodnocení může vyučující použít jen v souladu s platnými právními předpisy nebo jako „doplňěk“ ke klasifikaci.

Číselná / jednoslovná klasifikace prospěchu žáků

- 1 – výborný
- 2 – chvalitebný
- 3 – dobrý
- 4 – dostatečný
- 5 – nedostatečný

Podstatná kritéria hodnocení žáků

Hodnocení	Myšlenková úroveň a komunikace, které žák dosáhne:	Žák:
• 1 - Výborně	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>zcela samostatně uplatňuje znalosti a dovednosti</i> - <i>myšlení: je samostatný, tvořivý, dobře chápe souvislosti, nachází originální řešení</i> - <i>komunikační dovednosti: vyjadřuje se výstižně, souvisle, přehledně, strukturovaně, přesně a správně</i> 	splní (a udělá i navíc, nad rámec)
• 2 - Chvalitebně	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>samostatně s mírnou podporou uplatňuje znalosti a dovednosti</i> 	splní s drobnými nedostatky

	<ul style="list-style-type: none"> - <u>myšlení</u>: celkem samostatný, tvořivý a pohotový - <u>komunikační dovednosti</u>: vyjadřuje se celkem výstižně a souvisle 	
<ul style="list-style-type: none"> ● 3 - Dobře 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ samostatně, s významnější dopomocí - po nasměrování - <u>myšlení</u>: méně samostatný i tvořivý, ale ještě dost pohotový, vesměs napodobuje ostatní - <u>komunikační dovednosti</u>: vyjadřuje se ne vždy přesně, někdy nesouvisle, častěji dělá věcné i formulační chyby 	<p>splní s většími nebo více chybami, které ale ještě neovlivní podstatu výsledku / výkonu / výstupu</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● 4 - Dostatečně 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ještě dosáhne, pracuje s pravidelnou dopomocí - <u>myšlení</u>: napodobuje (často chybně) ostatní, je nesamostatný, příliš nechápe souvislosti - <u>komunikační dovednosti</u>: vyjadřuje se se značnými obtížemi, spíše nesouvisle, nepřesně 	<p>splní se závažnými chybami, které ovlivní podstatu výsledku / výkonu / výstupu</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● 5 - Nedostatečně 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedosáhne požadované úrovně - <u>myšlení</u>: je bezradný, nesamostatný - <u>komunikační dovednosti</u>: v podstatě se nedokáže vyjadřovat ani s dopomocí 	<p>nesplní, velké chyby, brání dosažení i minimálního výstupu / výsledku</p>